

Įstatymas skelbtas: Žin., 1991, Nr. 2-25
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS BEDARBIŲ RĖMIMO Į S T A T Y M A S

Įstatymo pavadinimas keistas:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, Žin., 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Lietuvos Respublikos gyventojų užimtumo įstatymas kartu su kitais darbo santykius reglamentuojančiais įstatymais nustato Lietuvos Respublikos piliečių konstitucinės teisės į darbą ir užsiėmimo pasirinkimo valstybines garantijas.

I skyrius. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos piliečių užimtumas

Lietuvos Respublikos piliečiai turi teisę laisvai pasirinkti darbą arba užsiimti kita įstatymų nedraudžiama veikla.

Užsienio valstybėse dirbančių Lietuvos Respublikos piliečių užimtumo teises ir pareigas nustato tų valstybių įstatymai, jeigu dvišaliu susitarimu nenumatyta kita tvarka.

2 straipsnis. Įstatymo taikymas kitų šalių piliečiams bei asmenims be pilietybės

Kitų šalių piliečiams, taip pat asmenims be pilietybės šis įstatymas taikomas bendra tvarka, išskyrus atvejus, kuriuos reglamentuoja atskiri įstatymai arba tarptautinės sutartys.

3 straipsnis. Neteko galios nuo 2003 m. balandžio 2 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, Žin., 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

4 straipsnis. Tarpininkavimas įsidarbinant užsienyje

Lietuvos darbo birža dėl Lietuvos Respublikos piliečių ir nuolat gyvenančių Lietuvoje asmenų įdarbinimo užsienyje tarpininkauja pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis arba sutartis, sudarytas su užsienio valstybės įdarbinimo tarpininkavimo agentūra ar darbdaviu.

Kitos įmonės, įstaigos ir organizacijos gali tarpininkauti dėl piliečių įdarbinimo užsienyje tik turėdamos Vyriausybės įgaliotos institucijos išduotas licencijas.

Licencijų tarpininkauti dėl Lietuvos Respublikos piliečių įdarbinimo užsienyje išdavimo tvarką tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, Žin., 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, Žin., 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

5 straipsnis. Bedarbiai

Bedarbiais laikomi nedirbantys darbingo amžiaus darbingi asmenys, nesimokantys dieninėse mokymo įstaigose, neturintys pakankamų pragyvenimo lėšų, užsiregistravę gyvenamosios vietos teritorinėje darbo biržoje kaip ieškantys darbo ir pasirengę priimti pasiūlymą įsidarbinti arba mokytis profesijos.

Neturinčiais pakankamų pragyvenimo lėšų laikomi asmenys, kurie neturi draudžiamųjų pajamų ir nėra įregistravę įmonės arba ūkininko ūkio.

Bedarbių registravimo, pašalpų jiems skyrimo ir mokėjimo tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, Žin., 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, Žin., 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, Žin., 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

II skyrius. PILIEČIŲ UŽIMTUMO TEISĖS IR GARANTIJOS

6 straipsnis. Valstybinės užimtumo garantijos

Šio įstatymo numatytais atvejais valstybė garantuoja piliečiams:
nemokamas profesinio orientavimo ir konsultavimo paslaugas bei informaciją apie laisvas darbo vietas;
nemokamas darbo biržos paslaugas įsidarbinant;
nemokamą profesinį mokymą nedarbo atveju;
galimybę nedarbo atveju dirbti viešuosius ir Užimtumo fondo remiamus darbus;
bedarbio pašalpą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

7 straipsnis. Darbo rinkoje papildomai remiami bedarbiai

Bedarbiai, turintys arba galintys turėti sunkumų susirasti darbą dėl nepakankamos kvalifikacijos ar darbo patirties, ilgalaikio nedarbo ar darbingumo praradimo, gali būti papildomai remiami priimant juos į darbą.

Darbo rinkoje papildomai remiami bedarbiai, taikant jiems šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytą užimtumo rėmimą, yra:

- 1) invalidai – Invalidų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka;
- 2) asmenys nuo 16 iki 25 metų, pirmą kartą pradedantys darbinę veiklą;
- 3) profesinių, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų absolventai, pradedantys darbinę veiklą pagal specialybę;
- 4) ilgalaikiai bedarbiai, kurių nedarbo trukmė nuo įsiregistravimo darbo biržoje dienos ilgiau kaip 2 metai;
- 5) asmenys, kuriems iki senatvės pensijos amžiaus likę ne ilgiau kaip 5 metai;
- 6) motina arba tėvas, auginanti (auginantis) vaiką iki 8 metų;
- 7) asmenys, grįžę iš laisvės atėmimo vietų, kai laisvės atėmimo laikotarpis buvo ilgesnis negu 6 mėnesiai.

Šio straipsnio antrosios dalies 7 punkte nurodyti asmenys laikomi darbo rinkoje papildomai remiamais bedarbiais, kai jie kreipiasi į darbo biržą ne vėliau kaip per 6 mėnesių laikotarpį, pasibaigus priežastims, dėl kurių nedirbo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, *Žin.*, 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

8 straipsnis. Darbo rinkoje papildomai remiamų bedarbių užimtumo rėmimas

Darbo biržos teikimu savivaldybės kasmet nustato darbdaviams I ir II grupių invalidų įdarbinimo arba papildomų darbo vietų skaičiaus steigimo kvotas nuo 2 iki 5 procentų nuo įmonės bendro darbuotojų skaičiaus, jeigu įmonėje yra ne mažiau kaip 50 darbuotojų. Invalidai įdarbinami Invalidų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka.

Darbdaviai, nevykdantys invalidų įdarbinimo arba papildomų darbo vietų skaičiaus steigimo kvotų, už kiekvieną neįdarbintą invalidą moka 15 minimalių mėnesinių algų dydžių įmoką į Užimtumo fondą, išskyrus atvejus, kai darbo birža nesikreipė dėl invalidų įdarbinimo. Šios lėšos naudojamos invalidų darbo vietoms steigti.

Darbdaviams, įdarbinusiems I ir II grupių invalidus į papildomas kvotomis nustatytas darbo vietas, jų darbo laikotarpiu mokamos užimtumo rėmimo subsidijos darbo vietų steigimo arba jų pritaikymo išlaidoms padengti:

- 1) per pirmuosius 12 mėnesių – vienos minimalios mėnesinės algos dydžio už kiekvieną mėnesį;
- 2) per kitus 6 mėnesius – pusės vienos minimalios mėnesinės algos dydžio už kiekvieną mėnesį.

Šių dydžių užimtumo rėmimo subsidijos taip pat mokamos darbdaviams, įdarbinusiems I ir II grupių invalidus įmonėse, kuriose yra mažiau kaip 50 darbuotojų.

Tuo atveju, kai darbo birža per 3 mėnesius nustatyta tvarka nepasiūlo darbo III grupės invalidams ir kitiems šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytiems bedarbiams, darbo biržos siuntimu juos įdarbinusiems darbdaviams mokamos užimtumo rėmimo subsidijos darbo vietų steigimo išlaidoms padengti:

1) per pirmuosius 6 mėnesius – vienos minimalios mėnesinės algos dydžio už kiekvieną mėnesį;

2) per kitus 6 mėnesius – pusės vienos minimalios mėnesinės algos dydžio už kiekvieną mėnesį.

Tuo atveju, kai asmenys įdarbinami ne visam darbo laikui, nustatytos užimtumo rėmimo subsidijos mažinamos proporcingai už dirbtą laiką.

Pagrindas teikti darbdaviams užimtumo rėmimo subsidijas yra darbo biržos ir darbdavio sudarytos sutarties sąlygų vykdymas.

Tuo atveju, kai dėl struktūrinių pokyčių, įmonių likvidavimo ar reorganizavimo susidariusiai darbo pasiūlos ir paklausos disproporcijai pašalinti nepakanka šiame įstatyme numatytų užimtumo rėmimo priemonių, rengiamos paskirų vietovių gyventojų užimtumo programos. Tokios programos pirmiausia rengiamos šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytiems bedarbiams įdarbinti.

Sprendimą dėl gyventojų užimtumo programų rengimo, atsižvelgiant į jų svarbą, priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė, apskričių viršininkai arba savivaldybių tarybos.

Užimtumo programų priemonių įgyvendinimas yra finansuojamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, Užimtumo fondo bei kitų teritorinei plėtrai numatytų lėšų.

Darbo rinkoje papildomai remiamų bedarbių užimtumo rėmimo tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, Žin., 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

9 straipsnis. Darbdavio pareiga įspėti darbuotoją apie samdos sutarties nutraukimą

Darbdavys savo iniciatyva, jei nėra darbuotojo kaltės, gali nutraukti neterminuotą darbo sutartį įstatymų nustatyta tvarka tik prieš 2 mėnesius įspėjęs darbuotoją raštu. Darbuotojui, kuriam iki teisės gauti visą senatvės pensiją liko ne daugiau kaip 5 metai, nepilnamečiui iki 18 metų, invalidui, moteriai ir (ar) vyrui, auginantiems vaikus (vaiką) iki 14 metų, apie numatomą atleidimą iš darbo turi būti pranešta raštu prieš 4 mėnesius.

Samdos arba kolektyvinėje sutartyje gali būti nustatomi ilgesni įspėjimo terminai.

Šio straipsnio pirmojoje dalyje nustatyti įspėjimo terminai taikomi ir nutraukiant terminuotą samdos sutartį.

Tais atvejais, kai iki terminuotos samdos sutarties pabaigos liko mažiau laiko negu šiame straipsnyje numatyti įspėjimo terminai, darbdavys gali atleisti darbuotoją iš darbo savo iniciatyva, jei nėra darbuotojo kaltės, tik samdos sutarties terminui pasibaigus.

Jeigu darbuotojas atleidžiamas iš darbo, nepasibaigus įspėjimo terminui, jo atleidimo iš darbo data perkeliama iki to laiko, kada turėjo pasibaigti įspėjimo terminas.

Darbdavys negali nutraukti samdos sutarties savo iniciatyva su darbuotojais, nurodytais šio įstatymo 8 straipsnyje, jei nėra jų kaltės ir bendras jų skaičius tarp dirbančiųjų yra mažesnis už savivaldybių nustatytą įdarbinimo ar papildomų darbo vietų skaičiaus steigimo kvotą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-225](#), 2001 03 22, Žin., 2001, Nr. 28-900 (2001 03 30)

10 straipsnis. Darbdavio pareigos atleidžiant grupę darbuotojų

Darbdavys, įstatymų nustatyta tvarka mažindamas darbuotojų skaičių arba nutraukdamas įmonės veiklą, privalo raštu prieš du mėnesius pranešti darbo biržai, savivaldybei ir įmonės profesinėms sąjungoms, o jų nesant, įmonės darbuotojų kolektyviniame susirinkime (konferencijoje), kai per 30 kalendorinių dienų numatoma atleisti grupę darbuotojų:

- 1) 10 ir daugiau darbuotojų, jei įmonėje dirba iki 99 darbuotojų;
- 2) daugiau kaip 10 procentų darbuotojų, jei įmonėje dirba nuo 100 iki 299 darbuotojų;
- 3) 30 ir daugiau darbuotojų, jei įmonėje dirba 300 ir daugiau darbuotojų.

Grupės darbuotojų atleidimais nelaikomi atvejai, kai atleidžiama grupė darbuotojų, dirbančių pagal terminuotą darbo sutartį ir sezoninių darbų sutartis nepažeidžiant sutartyse nurodyto jų termino.

Grupės darbuotojų atleidimo tvarką ir ypatumus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Jeigu darbdavys atleido grupę darbuotojų, nesilaikydamas šio straipsnio pirmojoje dalyje nustatytos tvarkos, jų atleidimo terminai perkeliama iki to laiko, kada turėjo pasibaigti nurodyti pranešimo terminai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1291](#), 1999 07 07, *Žin.*, 1999, Nr. 65-2086 (1999 07 28)

11 straipsnis. Laisvų darbo vietų registravimas

Ieškantys darbuotojų darbdaviai turi informuoti teritorines darbo biržas apie laisvas darbo vietas, darbo funkcijas ir darbo pobūdį, darbo apmokėjimo ir kitas sąlygas bei pretendentams įsidarbinti keliamus kvalifikacinius reikalavimus.

Teritorinės darbo biržos registruoja laisvas darbo vietas, viešai jas skelbia ir siūlo ieškantiems darbo asmenims.

Laisvų darbo vietų registravimo teritorinėje darbo biržoje tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, *Žin.*, 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

III skyrius. GYVENTOJŲ UŽIMTUMO EKONOMINĖS PRIELAIDOS

12 straipsnis. Užimtumo fondas

Gyventojų užimtumo priemonėms finansuoti sudaromas Užimtumo fondas.

Užimtumo fondo lėšas sudaro darbdaviams privalomos draudimo nuo nedarbo įmokos bei kitos šio įstatymo 13 straipsnyje nurodytos lėšos.

Privalomojo draudimo nuo nedarbo įmokos yra privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų pagal tarifus dalis, kurios dydį kiekvienais metais nustato Lietuvos Respublikos Seimas, tvirtindamas Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklius.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba iki kiekvieno mėnesio 25 dienos į Užimtumo fondą perveda Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio atskaitymus - kiekvienam ketvirčiui po 1/3 sumos, numatytos šiam tikslui valstybinio socialinio draudimo biudžete. Pasibaigus ketvirčiui, nurodyti atskaitymai perskaičiuojami pagal faktiškai gautas draudėjų įmokas ir papildomai priskaičiuotos sumos pervedamos kartu su einamosiomis įmokomis, o permokėtos sumos atimamos iš einamųjų įmokų.

Užimtumo fondo išlaidas sudaro lėšos, skirtos šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytoms priemonėms finansuoti, ir Užimtumo fondo rezervas, į kurį sukaupiama iki 20 procentų metinių Užimtumo fondo lėšų.

Užimtumo fondo lėšų paskirstymą ir naudojimą šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytoms priemonėms finansuoti svarsto Lietuvos Respublikos trišalė taryba. Užimtumo fondo sudarymo ir naudojimo tvarką bei Užimtumo fondo sąmatą tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija tvarko Užimtumo fondą ir viešai skelbia, kaip jis naudojamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

13 straipsnis. Užimtumo fondo lėšos

Užimtumo fondą sudaro:

- 1) darbdaviams privalomos draudimo nuo nedarbo įmokos;
- 2) juridinių ir fizinių asmenų labdaros įnašai;
- 3) darbo biržos pajamos;
- 4) darbdavių papildomos įmokos, nurodytos šio įstatymo 8 straipsnyje;
- 5) valstybės biudžeto dotacijos;
- 6) kitos lėšos.

Užimtumo fondo garantas yra Valstybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, *Žin.*, 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

14 straipsnis. Užimtumo fondo lėšų naudojimas

Užimtumo fondo lėšos naudojamos:

- 1) bedarbių ir darbuotojų, kurie įspėti apie darbo sutarties nutraukimą šio įstatymo 9 ir 10 straipsniuose nustatyta tvarka, profesiniam mokymui finansuoti;
- 2) gyventojų užimtumo programose numatytoms šio straipsnio 1 ir 3–7 punktuose nurodytoms priemonėms finansuoti;
- 3) užimtumo rėmimo subsidijoms šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytiems darbo rinkoje papildomai remiamiems bedarbiams įdarbinti;
- 4) vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimui finansuoti;
- 5) Užimtumo fondo remiamiems darbams finansuoti;
- 6) viešiesiems darbams finansuoti;
- 7) bedarbio pašalpoms mokėti;
- 8) paskoloms, teikiamoms bedarbiams, norintiems organizuoti savo verslą;
- 9) Lietuvos darbo biržos ir Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos veiklai finansuoti;
- 10) rezerviniam fondui, kuris naudojamas centralizuotai vykdomoms priemonėms, finansuoti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [VIII-1291](#), 1999 07 07, *Žin.*, 1999, Nr. 65-2086 (1999 07 28)

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, *Žin.*, 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

IV skyrius. SOCIALINĖS GARANTIJOS BEDARBIAMS

Skyriaus pavadinimas keistas:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

15 straipsnis. Teisė gauti bedarbio pašalpą

Teisę gauti bedarbio pašalpą turi bedarbiai, kurie iki užsiregistravimo valstybinėje darbo biržoje turi ne mažesnę kaip 24 mėnesių valstybinio socialinio draudimo stažą per paskutinius 3 metus, jeigu darbo birža nepasiūlė darbo, atitinkančio jų profesinį pasirengimą bei sveikatos būklę, arba profesinio mokymo.

Teisę į bedarbio pašalpą taip pat turi bedarbiai, kurie iki užsiregistravimo neturėjo šio straipsnio pirmojoje dalyje nustatyto valstybinio socialinio draudimo stažo dėl šių priežasčių:

- 1) buvo dirbę pagal darbo sutartį ir atleisti iš darbo:
 - a) darbuotojo pareiškimu pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 127 straipsnio 2 dalį;
 - b) dėl nepriklausančių nuo darbuotojo aplinkybių pagal DK 128 straipsnio 1 dalį;
 - c) darbdavio iniciatyva, kai nėra darbuotojo kaltės, pagal DK 129 straipsnį;
 - d) pagal DK 136 straipsnio 1 dalies 4, 6 punktus ir 2 dalį;
 - e) darbdavio bankroto atveju pagal DK 137 straipsnį;

2) yra pripažintų neveiksniais asmenų globėjai, I ir II grupių invalidų (šeimos narių ir artimų giminių) slaugytojai;

3) atliko privalomąją nuolatinę pradinę karo tarnybą, jei iki pašaukimo į tarnybą jie nedirbo pagal darbo sutartį;

4) yra profesinių, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų absolventai. Teisę į bedarbio pašalpą jie turi vienerius metus nuo atitinkamo kvalifikacijos pažymėjimo ar diplomo išdavimo dienos (šiuose įstatyme absolventais laikomi asmenys, baigę profesinio mokymo I, II, III ir IV pakopos programas, aukštesniųjų studijų programas, nuosekliųjų universitetinių arba neuniversitetinių studijų bet kurios pakopos programas);

5) atliko laisvės atėmimo bausmę, o laisvės atėmimo laikotarpis buvo ilgesnis kaip 6 mėnesiai;

6) yra motina arba tėvas, nedirbusi (nedirbęs) dėl to, kad augino vaiką iki 8 metų.

Bedarbiai, kurie neturi šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodyto reikiamo valstybinio socialinio draudimo stažo bedarbio pašalpai gauti, šią teisę įgyja po to, kai su darbo biržos siuntimu per paskutiniuosius 12 mėnesių nuo užsiregistravimo darbo biržoje dirbo viešuosius arba Užimtumo fondo remiamus darbus, baigę profesinį mokymą ir šių darbų bei mokymosi bendra trukmė buvo ne mažesnė kaip 180 kalendorinių dienų arba tiek laiko, kiek trūksta iki reikiamo valstybinio socialinio draudimo stažo, jei tai sudaro ne daugiau kaip 180 kalendorinių dienų.

Šio straipsnio trečiojoje dalyje nurodyta tvarka taip pat taikoma bedarbiams, kuriems bedarbio pašalpa nebuvo skirta pagal šio įstatymo 17 straipsnį arba buvo nutraukta, pasibaigę jos mokėjimo terminas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

16 straipsnis. Bedarbio pašalpa

Bedarbio pašalpą nustatyta tvarka skiria ir moka darbo birža bedarbiams:

1) nurodytiems šio įstatymo 15 straipsnio pirmojoje (išskyrus šio straipsnio 2 punktą) ir antrojoje (išskyrus šio straipsnio 3 punktą) dalyse, – aštuntą dieną nuo užsiregistravimo;

2) nurodytiems šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje, atleistiems iš darbo šalių susitarimu pagal DK 125 straipsnį, darbuotojo pareiškimu pagal DK 127 straipsnio 1 dalį, pagal DK 136 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktus ir 3 dalį, pagal DK 139 straipsnio 1 dalį. Pašalpa mokama praėjus 3 mėnesiams nuo užsiregistravimo darbo biržoje;

3) nurodytiems šio įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 4 punkte profesinių, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų absolventams – praėjus 3 mėnesiams nuo užsiregistravimo darbo biržoje;

4) nurodytiems šio įstatymo 15 straipsnio trečiojoje ir ketvirtojoje dalyse, – kai jie įvykdo 15 straipsnio trečiojoje dalyje nurodytas sąlygas.

Pašalpa mokama kas mėnesį, bet ne ilgiau kaip 6 mėnesius per 12 mėnesių laikotarpį. Į bedarbio pašalpos mokėjimo laikotarpį neįskaitomas laikas, kurį bedarbis dirbo viešuosius darbus, Užimtumo fondo remiamus darbus arba mokėsi pagal profesinio mokymo programas.

Bedarbiams, iki senatvės pensijos amžiaus likus ne ilgiau kaip 5 metams, pašalpos mokėjimas pratęsiamas dar du mėnesius.

Bedarbiams, iki senatvės pensijos amžiaus likus ne ilgiau kaip 2 metams, turintiems ne mažesnę kaip 15 metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, jiems sutikus, bedarbio pašalpos mokėjimas pratęsiamas, jos negaunantiems – mokama valstybės remiamų pajamų dydžio bedarbio pašalpa iki senatvės pensijos amžiaus. Bedarbio pašalpos mokėjimo laikotarpiu jiems netaikomos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės, įsidarbinus – pašalpos mokėjimas sustabdomas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [VIII-1291](#), 1999 07 07, *Žin.*, 1999, Nr. 65-2086 (1999 07 28)

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, *Žin.*, 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

16⁽¹⁾ straipsnis. Bedarbio pašalpos dydis

Bedarbio pašalpos dydis priklauso nuo bedarbio valstybinio socialinio draudimo stažo bei darbo netekimo priežasties.

Bedarbiams, turintiems teisę į bedarbio pašalpą pagal šio įstatymo 15 straipsnio pirmąją dalį, bedarbio pašalpa apskaičiuojama pagal formulę:

$P = RP + (2 * MGL - RP) * (s/S)$, kurioje:

P – bedarbio pašalpa;

RP – to mėnesio, už kurį mokama bedarbio pašalpa, Vyriausybės patvirtintos valstybės remiamos pajamos;

MGL – to mėnesio, už kurį mokama bedarbio pašalpa, Vyriausybės patvirtintas minimalus gyvenimo lygis;

s – bedarbio valstybinio socialinio draudimo stažas;

S – stažo vardiklis. S=25 metai. Tai stažas, kurį įgijęs bedarbis gauna maksimalią bedarbio pašalpą.

Bedarbio pašalpa visais atvejais negali būti mažesnė už Vyriausybės patvirtintas valstybės remiamas pajamas ir neturi viršyti dviejų minimalių gyvenimo lygių.

Bedarbiams, nurodytiems šio įstatymo 15 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse, mokama valstybės remiamų pajamų dydžio bedarbio pašalpa.

Bedarbiams, gaunantiems iš valstybės ar socialinio draudimo biudžetų pensiją, mažesnę už priklausančią bedarbio (mokymo) pašalpą, mokamas priklausančios bedarbio pašalpos ir gaunamos pensijos skirtumas.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, Žin., 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, Žin., 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, Žin., 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

17 straipsnis. Bedarbio pašalpos neskirimas

Bedarbio pašalpa neskiriama, jeigu bedarbis iki pašalpos paskyrimo vieną kartą atsisakė siūlomo darbo, atitinkančio jo profesinį pasirengimą bei sveikatos būklę, taip pat jei nuvykimo į siūlomą darbovietę ir grįžimo atgal laikas miesto arba priemiestiniu transportu neviršija 3 valandų, o moterims, turinčioms vaikų iki 8 metų, ir vyrams, vieniems auginantiesiems vaikus iki tokio pat amžiaus, - 2 valandų ir jei vieną kartą atsisakė mokytis profesijos, atitinkančios vietos darbo rinkos poreikius.

Bedarbio pašalpa taip pat neskiriama, jeigu bedarbis:

dėl nepateisinamos priežasties nustatytu laiku neatvyko į darbo biržą priimti pasiūlymo dirbti arba mokytis pagal profesinio mokymo programas;

atsisakė darbo biržos siūlomo sveikatos patikrinimo, kad būtų nustatytas jo tinkamumas darbui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, Žin., 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

18 straipsnis. Bedarbio pašalpos sumažinimas, jos mokėjimo sustabdymas arba nutraukimas

Bedarbio pašalpa sumažinama 50 procentų, jeigu bedarbis vieną kartą atsisakė siūlomo darbo šio įstatymo 17 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytomis sąlygomis ir vieną kartą atsisakė profesinio mokymo.

Bedarbiui sustabdomas bedarbio pašalpos mokėjimas, jeigu jis:

mokosi ir gauna iš Užimtumo fondo bedarbio mokymo pašalpą;

įsidarbina Užimtumo fondo remiamuose darbuose.

Bedarbiui nutraukiamas bedarbio pašalpos mokėjimas, jeigu jis:

du kartus per bedarbio pašalpos mokėjimo laikotarpį atsisakė siūlomo darbo šio įstatymo 17 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytomis sąlygomis ir du kartus atsisakė profesinio mokymo;

dėl nepateisinamos priežasties nustatytu laiku neatvyko į darbo biržą priimti pasiūlymo dirbti arba mokytis pagal profesinio mokymo programas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

19 straipsnis. Bedarbių ir darbuotojų, išpėtų apie atleidimą iš darbo, profesinis mokymas

Bedarbiai, kuriems darbo birža nustatyta tvarka negali pasiūlyti darbo, atitinkančio jų profesinį pasirengimą bei sveikatos būklę, taip pat bedarbiai, neturintys profesinio pasirengimo, gali būti siunčiami mokytis profesijos, atitinkančios vietos darbo rinkos poreikius, arba tobulinti kvalifikacijos.

Mokymo laikotarpiu bedarbiams mokama 1,3 gaunamos bedarbio pašalpos dydžio bedarbio mokymo pašalpa, kuri negali viršyti dviejų minimalių gyvenimo lygių.

Bedarbiams, kurie prieš siuntimą mokytis nebuvo įgiję teisės į bedarbio pašalpą, mokymosi metu mokama valstybės remiamų pajamų dydžio bedarbio mokymo pašalpa.

Bedarbių profesinis mokymas finansuojamas ir bedarbio mokymo pašalpos iš Užimtumo fondo lėšų bedarbiams mokamos ne ilgiau kaip 6 mėnesius. Kai kuriais atvejais, jeigu tam tikrai profesijai įgyti reikia daugiau laiko, trišalės komisijos prie darbo biržos siūlymu profesinio mokymo finansavimas ir bedarbio mokymo pašalpos mokėjimas gali būti pratęstas iki 10 mėnesių.

Profesinis mokymas, finansuojamas iš Užimtumo fondo, taip pat gali būti organizuojamas darbuotojams, išpėtiems apie darbo sutarties nutraukimą šio įstatymo 9 ir 10 straipsniuose nustatyta tvarka.

Bedarbiams ir darbuotojams, išpėtiems apie atleidimą iš darbo, profesinį konsultavimą ir mokymą organizuoja Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba.

Darbo rinkos profesinio mokymo tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, *Žin.*, 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

20 straipsnis. Viešieji darbai

Bedarbiams ir kitiems asmenims, nustatyta tvarka užsiregistravusiems valstybinėje darbo biržoje, organizuojami laikini viešieji darbai.

Viešuosius darbus kartu su savivaldybėmis organizuoja valstybinės darbo biržos.

Asmenims, dirbantiems viešuosius darbus, už darbo laiką mokamas darbo užmokestis, apskaičiuotas taikant ne mažesnę už valstybės nustatytą minimalų valandinį atlygį.

Asmenys, dirbantys viešuosius darbus, negauna bedarbio pašalpos, jeigu darbo užmokestis yra didesnis už šią pašalpą. Jeigu darbo užmokestis yra mažesnis už gaunamą pašalpą, valstybinė darbo birža moka darbo užmokesčio ir bedarbio pašalpos skirtumą.

Asmenys, dirbantys viešuosius darbus, toliau registruojami valstybinėje darbo biržoje ir jiems taikomos šio ir kitų įstatymų nustatytos valstybinės užimtumo ir socialinės garantijos.

Viešųjų darbų atlikimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-608](#), 1998 01 15, *Žin.*, 1998, Nr. 8-165 (1998 01 25)

20⁽¹⁾ straipsnis. Iš Užimtumo fondo remiami darbai

Užimtumo fondo remiami darbai organizuojami bedarbiams, nurodytiems šio įstatymo 15 straipsnio trečiojoje ir ketvirtojoje dalyse, taip pat 19 straipsnyje nurodyta tvarka baigusiems profesinį mokymą, kuriems darbo birža negali pasiūlyti nuolatinio darbo.

Užimtumo fondo remiamus darbus valstybinė darbo birža organizuoja ne daugiau kaip 6 mėnesiams, sudarydama sutartis su darbdaviais dėl bedarbių, pirmiausia pradedančių darbo veiklą, įdarbinimo, sudarydama jiems galimybę įgyti pirminių darbo įgūdžių bei

padėdama įsitvirtinti nuolatiniam darbui. Šių darbų trukmė gali būti pratęsta iki 8 mėnesių, jeigu paaiškėja, kad norint pradėti dirbti nuolatinį darbą būtinas papildomas profesinis mokymas.

Darbdaviams, kai jie su darbo biržos siuntimu į Užimtumo fondo remiamus darbus įdarbina bedarbius, kas mėnesį iš Užimtumo fondo padengiamos minimalios mėnesinės algos ir nuo šios sumos apskaičiuotų socialinio draudimo įmokų dydžio išlaidos.

Įdarbinimo į Užimtumo fondo remiamus darbus tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, Žin., 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, Žin., 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

20⁽²⁾ straipsnis. Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas

Vietinių užimtumo iniciatyvų projektai – tai naujų darbo vietų kūrimo projektai, padedantys sutelkti vietos bendruomenės, įmonių, įstaigų ir trišalių socialinių partnerių pastangas didinti savivaldybės gyventojų užimtumą plėtojant vietos socialinę ekonominę infrastruktūrą.

Vietinių užimtumo iniciatyvų projektai gali būti įgyvendinami savivaldybių (seniūnijų) teritorijose, kuriose nedarbo lygis viršija vidutinį šalies nedarbo lygį arba kuriose dėl grupės darbuotojų atleidimų numatomas toks nedarbo lygis. Šie projektai skirti teritorinėse darbo biržose užsiregistravusiems bedarbiams įdarbinti.

Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimą organizuoja Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas iš dalies finansuojamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų bei Užimtumo fondo lėšų.

Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų rengimo, atrankos, įgyvendinimo finansavimo ir kontrolės tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, Žin., 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

V skyrius. LIETUVOS DARBO BIRŽA

21 straipsnis. Lietuvos darbo biržos valdymo organizavimas

Šiuo įstatymu ir jį įgyvendinančiais teisės aktais nustatytas paslaugas ir paramą bedarbiams bei ieškantiems darbo asmenims, taip pat darbdaviams, ieškantiems reikiamos kvalifikacijos darbuotojų, teikia Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Lietuvos darbo birža) ir jos teritorinės darbo biržos.

Lietuvos darbo biržą steigia Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Lietuvos darbo biržos nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Lietuvos darbo birža ir jos teritorinės darbo biržos yra valstybės įstaigos. Jos yra juridiniai asmenys, turi savo sąskaitas banke, antspaudus ir bendrą simboliką.

Lietuvos darbo birža koordinuoja, kontroliuoja bei metodiškai vadovauja teritorinių darbo biržų darbui.

Lietuvos darbo biržai vadovauja direktorius. Jį skiria ir atleidžia socialinės apsaugos ir darbo ministras Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka. Lietuvos darbo biržos direktorius atskaitingas socialinės apsaugos ir darbo ministrui.

Teritorines darbo biržas steigia ir jų nuostatus tvirtina Lietuvos darbo birža.

Lietuvos darbo birža ir jos teritorinės darbo biržos yra išlaikomos iš Užimtumo fondo lėšų ir paslaugas teikia nemokamai.

Darbo rinkos būklės bei darbo rinkos politikos priemonių ir paslaugų įgyvendinimo klausimams nagrinėti prie Lietuvos darbo biržos bei teritorinių darbo biržų steigiamos visuomeniniais pagrindais veikiančios trišalės komisijos. Jos sudaromos iš vienodo skaičiaus

lygiateisių narių: darbuotojų (profesinių sąjungų, susivienijimų, asociacijų ir kt.), darbdavių (asociacijų, konfederacijų ir kt.) ir valstybės bei savivaldybių institucijų atstovų.

Trišalės komisijos prie Lietuvos darbo biržos nuostatus bei pavyzdinius trišalės komisijos prie teritorinės darbo biržos nuostatus tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

22 straipsnis. Neteko galios nuo 2003 m. balandžio 2 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

Nr. [VIII-1291](#), 1999 07 07, *Žin.*, 1999, Nr. 65-2086 (1999 07 28)

Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, *Žin.*, 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

23 straipsnis. Trišalių komisijų teisės

Trišalės komisijos:

svarsto ir teikia pasiūlymus darbo biržai dėl gyventojų užimtumo politikos, darbo rinkos reguliavimo, socialinės pagalbos bedarbiams prioritetų bei sistemos tobulinimo;

teikia pasiūlymus gyventojų užimtumo programų, nedarbo ribojimo priemonių, papildomų darbo vietų steigimo ar įdarbinimo kvotų negalintiems lygiomis sąlygomis su kitais konkuruoti darbo rinkoje piliečiams nustatymo, viešųjų darbų organizavimo, bedarbių profesinio konsultavimo, mokymo ir permokymo tvarkos klausimais;

reguliariai svarsto darbo biržų veiklą ir Užimtumo fondo naudojimą, teikia atitinkamus pasiūlymus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

VI SKYRIUS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Skyriaus pavadinimas keistas:

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

24 straipsnis. Bedarbių rėmimo įstatymo laikymosi kontrolė

Bedarbių rėmimo įstatymo laikymąsi kontroliuoja Valstybinė darbo inspekcija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)

25 straipsnis. Ginčų sprendimas

Ginčai, kilę dėl šio įstatymo taikymo, nagrinėjami teisme.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

26 straipsnis. Neteisėto pasinaudojimo Užimtumo fondo lėšomis pasekmės

Asmenys, nuslėpę arba pateikę neteisingas žinias ir dėl to gavę bedarbio pašalpą arba pasinaudoję kitomis iš Užimtumo fondo finansuojamomis priemonėmis, privalo per mėnesį nuo pareikalavimo dienos su tuo susijusias išlaidas grąžinti į Užimtumo fondą. Kilus ginčui, minėtos išlaidos į Užimtumo fondą išieškomos teismine tvarka.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, *Žin.*, 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)

PIRMININKAS
LANDSBERGIS

V.

Vilnius, 1990 m. gruodžio 13 d.
Nr. I-864

Pakeitimai:

1. Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-1191](#), 1996 02 01, Žin., 1996, Nr. 18-457 (1996 02 28)
LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ UŽIMTUMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR
PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Keistas įstatymo pavadinimas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-608](#), 1998 01 15, Žin., 1998, Nr. 8-165 (1998 01 25)
BEDARBIŲ RĖMIMO ĮSTATYMO 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1291](#), 1999 07 07, Žin., 1999, Nr. 65-2086 (1999 07 28)
BEDARBIŲ RĖMIMO ĮSTATYMO 10, 14, 16, 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMAS
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-225](#), 2001 03 22, Žin., 2001, Nr. 28-900 (2001 03 30)
BEDARBIŲ RĖMIMO ĮSTATYMO 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-687](#), 2001-12-21, Žin., 2002, Nr. 2-51 (2002-01-09)
BEDARBIŲ RĖMIMO ĮSTATYMO 5, 7, 8, 11, 13, 14, 16, 16(1), 19, 20(1), 22 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMAS
6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1366](#), 2003-03-13, Žin., 2003, Nr. 32-1313 (2003-04-02)
BEDARBIŲ RĖMIMO ĮSTATYMO 4, 5, 7, 11, 12, 14, 15, 16, 16(1), 21, 24 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO BEI PAPILDYMO, VI SKYRIAUS PAVADINIMO PAKEITIMO, ĮSTATYMO
PAPILDYMO 20(2) STRAIPSNIU IR 3 BEI 22 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS
GALIOS ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2003-04-03)
autrap@lrs.lt